

MAGYARÁG

FUGGETLEN POLITIKAI NAPILAP
MEGJELENIK MINDEN NAP

Alapította

PÁSZTOR EDE

Felelős szerkesztő
Kádár Miklós

SZERKESZTŐSEG és KIADÓHIVATAL
ORADEA, PIATA MIHAI VITEAZUL 4.

Egy milliárd fasisztát küld Olaszország a frontra, ha a franciák beváltják fenyegetésüket

A francia külügyminisztérium mértékadó körei szerint a francia kormány megbizta Corbin londoni francia nagykövetet, hogy hétfőn nyújtsa át az angol kormánynak azt a hivatalos jegyzékét, amelyben közli, hogy Franciaország visszavonja a francia-spanyol határon július 13. óta működő nemzetközi ellenőrzőknek nyújtott kedvezményeket. Az intézkedés gyakorlati keresztülvitelére akkor kerül sor, ha nem teljesítik a francia feltételeket.

A „Lavoro Fascista” című olasz lapban Farinacci, a fasisztapárt főtitkára feltűnést kel-
tő cikket írt. Franciaország rendkívül súlyos felelősséget venne magára, írja Farinacci, ha megszüntetné azt az ellenőrzést, amelyet ő maga javasolt. Olaszország s Németország nem habozna a válasszal. Egy milliárd fasiszta áll készen arra, hogy Franco tábornok segítségére siessen és ezek csak a Duce egy intésére várnak.

Csak 8 oldalon jelennek meg az olasz lapok

Róma, július 13. Az olasz kormány rendeletére július 15-től kezdődőleg az olasz lapok csak 8 oldalon jelenhetnek meg. A rendelkezést a papirhiánnyal indokolják.

Leszakadt a tribün - 30 súlyos sebesült

BERLIN július 13. Crefel ártartomány Willich nevű helyiségében egy tribün, amit egy sportverseny alkalmából emeltek, leszakadt. A romok alól 30 súlyos sebesültet húztak ki. Négynek az állapota életveszélyes.

SANGHAI

Sanghai és vidéke veszélyben. Sanghai jelentősége üzleti és katonai szempontból a mi szemünkben felmérhetetlen. Európában nincs olyan város, olyan kikötő, amelyet végeredményben nem lehet nélkülözni. Még Gibraltár is elveszhet, na ott van Malta. De Sanghai pótolhatatlan. A japáni terjeszkedés lüktető szíve lett Sanghai, melynek szabad kikötője segítette Japánt a legnagyobb terjeszkedésre. És most Sanghai kiűritésén gondolkoznak. Tudnunk kell, hogy ezt a vérengzést, amely Távolkeleten folyik, Japán indította el. Ami most történik, miatta történik. Ha valami a saját kárára történik, az sem baj. A kardcsörtető katonauralomban, ami Japánban van, jó lecke lesz. És jó lecke lesz a kardcsörtető uralmaknak Európában is. Leg alább belátják, békében élni hősből és okosabb dolog is.

Nyomdában a nemzeti munkavédelmi törvény

București, július 13. A „Capitala” jelentése szerint Pop Valer ipar- és kereskedelemügyi miniszter Constantáról történt visszaérkezése után elküldte a „Monitorul Oficial” nyomdájába a nemzeti munkavédelmi törvényrendeletet. A „Capitala” hírért más lap nem erősítette meg. A törvényrendelet szövegéről semmi sem szivárgott ki.

Hat havi börtönre ítélte a bucurești-i katonai törvényszék a meg- tévedt orvos-főhadnagyot

București, július 13. A București-i katonai törvényszék több napos izgalmakban bővelkedő tárgyalás után szombaton délután két órakor hirdetett ítéletet Jetre Voda Timocanu 38. gyalogezredbeli orvosfőhadnagy bűnperében, - akit Armasescu Arabella aszszony - a Clădirea Românească-ban lelőtt és egy héttel előbb eltemetett Stravolca ügy véd volt felesége - jelentett fel házasságszédelgésért. Az asszony, amikor elvált Stra-

volcától nagyösszegű végkielégítést kapott, melyből 800.000 lejűt adott a főhadnagynak, ki házasságot ígért, majd hűtlenül elhagyta. A vádlott tagadásával szemben a katonai törvényszék a felmerült bizonyítékok alapján büntető ítéletet hozott s család büntetéseért 6 havi börtönre ítélte a megtévedt orvosfőhadnagyot. A védők felebbezést jelentettek be Timocanu főhadnagy az ügy jogerős befejezéséig szabadlábon marad.

Külföld:

1. Kína-japán háború

2. Lemondott Van Zeeland

1. Peking, július 13. A kínai-japán harcok ismét felújultak. Tiesinbe a japánok 27 új bombavető repülőgépet hoztak és minden lépést megtettek, hogy ha a csatározások elfajulnak, formális háborúvá alakítsák át az eddigi guerilla harcokat. Sanghaiban számolnak azzal, hogy a városból el kell menekülniök.

2. Brüsszel, július 13. A belga igazságügyminiszter, aki ellen mint ismeretes, a flamand háborús árulók közkegyelme miatt merényletet kíséreltek meg, hír szerint lemond. A lemondással kapcsolatban minisztertanács ült össze. A minisztertanács úgy döntött, hogy az egész kormány adja be lemondását.

EMLEKEZET...

Engedje meg az olvasó, hogy most egy pillanatra kilépünk a közügyek küzdőteréről és le-
hajtott fejjel megálljunk egy sir előtt, melyben e lap alapítója és főszerkesztője, néhai Pásztor Ede pihen. Ennek a lapnak minden idegszála összefügg vele. Ő hívta életre, ő indította arra az utra, amely szegény emberek hajlékai között vezet el. Pásztor Ede, akinek halálát most egy éves évfordulón is fájdalommal gyászolja e lap szerkesztősége, a szegény emberek harcos és védő organumának akarta megteremteni a Magyarorságot. Ugyahogy ő akarta, úgy is történt. Az erős akaratu szikla-egyéniségű ember rajta hagyta holta után is jóságos s erős kezét a lapon. Ő, aki egyénileg is bármelyik pillanatban kész volt öltre menni az igazságtalanul megbántott, meghurcolt szegényemberért, töretlen hitét és bátorságát hagyta a lap munkatársaira örökségképpen. Talán csak egy kis lángot sikerült megkapnunk az ő töretlen lobogásából, de mi ezt a lángot nem lankadó hittel vizsgáljuk tovább, magunkért, az ardeali szegény magyarságért...

Időjárás

A Szarmata sikságról elindult depresszió erejét veszti. Esős, de magasabb hőmérsékletű idő várható.

VAN ZEELAND

A belga kormányválság valószínűleg megoldódik és nem megy következményeiben messzebb, mint a francia ment. Vannak kérdések, mikhez a mai mérgezett atmoszférában nem nyúlhat hozzá más ember, mint aki minden ostoba meggyanúsítástól távol van. A spanyol benemavatkozás kérdésében például a polgári Chau-temps sokkal élesebben állást foglal, mint a szocialista Blum tehette. Van Zeeland kormányválsága hasonló ügy. Ki nem érzi ma Belgiumban, hogy kisebbségi kérdést kreálni olyan államban, melynek alkotmányát mint mintaaalkotmányt másolták (a mi alkotmányunk is a belga alkotmány mintájára készült) nem lehet. De ennek a kérdésnek teljes eliminálása olyan ember kell, (esetleg) akit ellenfelei nem vádolhatnak meg „nemzetküziséggel”.

MERCUR

SORSJEGYÁRUDA

BIZTOSÍTJA AZ ÖN NYARALÁSÁT

Vásároljon e sorsjegyarudától sorsjegyet az Állami Sorsjátékokra és július 15.-én, amikor a 14. sorsjáték I. osztályának a húzása lesz,

NAGY NYEREMÉNYT FOG NYERNI.

Látogassa meg a

MERCUR

SORSJEGYÁRUDÁT

Helyi fiók:

DACIA BANK R. T. (Menetjegyiroda)

Oradea, Bulev. Regele Ferdinand 9.

A szegedi személyvonat beleszaladt egy tehervonatba: két halott

Budapestről jelentik: Hetfőről keddre virradó éjszaka a szegedi útvonalon Vetés és Küllő állomások között a szegedi személyvonat beleszaladt az előtte haladó tehervonatból leszakadt 13 teherkocsiba. Az összeütközés következtében a személyvonat mozdonya és első kocsija kisiklott. A mozdonyvezető és a kirakodó-áltiszt meghaltak, 8 utas súlyosan megsebesült. A közlekedést átszállással bonyolítják le.

Megszűnt az ellenőrzés, de a spanyol-francia határ zárva marad

Párisból jelentik: Kedden délelőtt a francia-spanyol határon megszűnt az ellenőrzés, a francia kormány előzetes bejelentéséhez híven. Az ellenőrzést visszavonták, de a határ továbbra is zárva marad, Franciaország benemavatózási kötelezettségeihez híven.

Londoni jelentés szerint Chamberlain miniszterelnök kijelentette, hogy az angol kormány új javaslatát pénteken terjesztik a semlegességi bizottság elé. Chamberlain szerint ez lesz az utolsó erőfeszítés. A kormány egyes tagjai támadásban részesítették Edent, amiret vasárnap Dauvilleba rándult ki hajón. Chamberlain azt a választ adta, hogy a miniszterek ne szóljanak bele a diplomácia munkájába.

A nemzetiek jelentik, hogy a madridi fronton ellentámadásba mentek át.

Színházi kulturánk nagy ünnepe lesz a színház szabadtéri előadásai

Színházi esemény iránt alig-ha mutatkozott még nálunk olyan érdeklődés, mint amelyet a színház ünnepi hetéről szóló híradások ébresztettek.

BEFEJEZÖDTEK A SZERDAI ELŐADÁS ELŐKÉSZÜLETEI

A szabadtéri játékok előkészületei természetesen már teljesen befejeződtek. Áll az óriás méretű, monumentális színpad s készen van az ötezer nézőre berendezett grandiózus nézőtér. Nagyvonala, hatalmas

kép bontakozik ki. Az ember tragédiája szerdai és csütörtöki előadásai a külső eszközök mértéktartó adagolásával, úgy fogják megleveníteni Madách remekművét, hogy azért a szem is megkapja a magáért, de mindennekfölött a lélek is. Háromszáz szereplő és statisztá, 70 tagú énekkar, ezernyi korhű jelmez, hatalmas zenekar, számos stilszerű tánc és balett teszi mozgalmassá a páratlan drámai költemény **menetét**. Minden re-

mény megvan, hogy a közönség valóban ünnepi élménnyel lesz gazdagabb.

INTÉZKEDESEK ESŐ ESETÉRE.

Ha az időjárás kedvezőtlen mradna, úgy hogy eső miatt nem lehetne megtartani a Tragédia szerdai előadását, akkor az előre váltott jegyek a csütörtöki előadásra lesznek érvényesek. Az előadás persze csak egészen alkalmatlan idő esetén marad másnapra, illetve

Az anyakönyvi hivatalból

HÁZASSÁG

Cardos Octavian — Streza Aglaia, Glück Leopold — Mihai Heléna, Szolniki Francisc — Lefkovits Magdaléna, Klein Ferenc — Stern Magdaléna, Máthé Paul — Fischer Stefánia, Turi László — Bierbrunner Erzsébet, Schlésinger Zoltán — Rozenberg Elza, Kömüves Lajos — Huszti Mária, Fandly József — Szabó Irén, Keresztesi Károly — Bakó Mária, Kovács József — Novák Jolán, dr. Caba Vazul — Báliban Volumnia, Kiss Lajos — Czvikker Julia, Gavris Mihai — Turzó Julia Kulcsár István — Sallay Róza, Rosu Mihai — Rosu Mária, Schwarcz Ferenc — Edlicz Eszter.

SZÜLETÉSEK

Semsei Mihai, Torda Ibolya, Mitescu Aurel, Frunza Emilia, Klein Ágnes, Pantea János, Bulog Ilona, Landau Adina, Tóth Sándor, Krausz Márta, Hugyák József, Czumbel Zita, Nándor Péter, Fazekas József, Duma Brigitta, Nagy Imre, Pollák Simon, Schwartz György, Căpitan Cristina, Poserba Cristina, Fehér Erzsébet, Csák Magda, Malek Judit, Fényes János, Marian

Constantin, Ciordas Lazar, Kerekes Valéria, Chisu Sándor, Székely Éva, Fogas János, Kántor Mária, Cuza Paul.

HALÁLOZÁSOK.

Tarsoly György 3 és fél év, Dragos Sava 25 éves, Bogdan Irén 2 és fél hónapos, Crisan Erzsébet 34 éves, Paul Tivadar 22 éves, Mică Elek Sándor 52 éves, Battyán Lajosné 66 éves, Sana János 76 éves, Csáti Lajos 15 éves, özv. Janovici Flóra 58 éves, Jovan Ana 17 év, Szabó Lajos 13 hónapos, Lauer Magdaléna 3 és fél éves, Molnár Rozália 8 napos, özv. Kerekes Ana 79 éves, Romocea Gligor 29 éves, Bajusz Lajos 35 éves, Rác Mihai 41 éves, Malita Joan 67 éves, Tóth Ida 47 éves, özv. Nyiri Julia 67 éves, Jeney Borbála 60 éves, Erdei Erzsébet 50 éves.

MULATÁS UTÁN HASBASZURTA BARÁTJÁT

Budapestről jelentik: Egy jókai uccai kocsmában vasárnapra virradó éjszaka együtt mulatott Pikó Antal fodrászsegéd és Jakus János napszámos. Hajnal tájban össze szólalkoztak. Pikó arcultótte Jakust, aki kést rántott s hasbaszurta barátját.

tolódik el. Szerencsére az időjárás azt jóslják, hogy szerdára derült és tiszta idő lesz.

A SZABADTERI ELŐADÁSOK TOVÁBBI SORRENDJE.

Az ünnepi játékok rendjén szerdán és csütörtökön kerül színre Az ember tragédiája. Szombaton és vasárnap Molnár Ferenc Liliom, ez a gyönyörű külvárosi legenda szerepel a játékrendben, Kacsó Pongrác kíséri zenéjével, a főszerepeket Fényes Alice, Harmath Jolán, Stefanidesz Ily, Miklóssy Margit, Kovács György, Tompa Sándor, Csóka József, Tóth Elek, Nagy István, Lantos Béla, Deésy Jenő, Forgács Sándor, stb. alakítják.

Kedden este a Hamletet adják, Beethoven szimfóniájának kíséri zenéjével. Jövő szerdán a Szibill szabadtéri előadásai fejezik be az ünnepi hetet.

Színház

Szerdán és csütörtökön este 9 órakor a Carol II. Sporttelepen: Az Ember tragédiája. Oradeán először szabadtéren. Madách Imre drámai költeménye 14 képben. Rendező Kádár Imre. Az énekkarokat Soós András vezényli. A legnagyobbított zenekart Stehanez József vezényli.

Szombat, vasárnap este 9 órakor: A II. Carol sporttelepen: Szabadtéri előadásban: Liliom. Molnár Ferenc külvárosi legendája. Kacsóh-Pongrác kíséri zenéjével.

Szombaton délután 4 órakor a színházban: Sárka liliom. Olcsó helyárakkal.

Vasárnap délután 4 órakor a színházban: Meseárnyék. Rendes helyárakkal.

Óriási tűz București-i határában

Háromezer hold gabonatermése áll lángokban.
A tűz tegnap este még változatlan erővel tombolt

București, július 13. Tegnap délután fél 5 órakor a város határában ismeretlen okból tűz keletkezett. A tűz kitörése idejében nagy szél uralkodott és ennek következtében az égő házakról elsodort pernye felgyújtotta a közeli földek gabonakeresztjeit. Alig néhány óra leforgása alatt 3000 hold gabonatermése borult lángba. A helyi tűzoltóság nagy erőfeszítéseket tett, hogy a tűz továbbterjedését megakadályozza, ez azonban nem sikerült és ezért a szomszédos Turnu Măgurele és Roșiorie de Verde városok tűzoltóságát hívta segítségül. A tűz az esti órákban változatlan erővel tovább tombolt.

Vásároljon a 14. Sorsjáték I. osztályára egy sorsjegyet az

A SZERENCSE SZÉKHELYÉHEZ

Az Állami Sorsjáték játékosai meggyőződtek, hogy ez a sorsjegyaruda osztja szét a legnagyobb nyereményeket.

AUROLA

sorsjegyarudánál.

Huzás JULIUS 15.-én.

Bihormegyei székhely:

UNION S. A. Oradea

Bulev. Regele Ferdinand 1.

A nap kérdése

A CFR meghosszabbította az 50 százalékos kedvezményes utazások érvényét. Ugy tudjuk, hogy ezek a kedvezményes utazások egyúttal kiérletek is arra nézve, hogy meg lehetne-e csinálni azt a CFR igazgatósága szerint a legnagyobb jótétet, -- hogy a jegyeket olcsóbbá tegyék. Az eredmény mindig ugyanaz: meg lehet csinálni, de nem csinálják meg. Ugy gondolja a CFR, hogy aki megfizet száz lej egy jegyért, az megfizet 200 lej is? Ugy gondolja a CFR, hogy a folytonos árdragítása nem hat vissza üzletmenetére? Am gondolja. De akkor miért vetette rá magát a városközi autóbuszokra? Miért figyeli argus szemekkel, -- hogy nem fuvaroz-e valami szegényember egyik faluból a másikba? Terrorral próbálja a CFR megcsappant üzletmenetét feljavítani? Legszívesebben még kötelezővé tennék az utazást is. Aki nem utazik 100 kilométert egy hónapban, az gyilkos. A CFR életére tör.

Véletlenül megmergezte magát egy uriaszony

Budapest, július 13. Vasárnap délelben a mentőket hívták ki Zöldi István postafelügyelő Sirály ucca 10. szám alatti villájába. A lakásban eszméletlen állapotban találták dr. Cseh A. ügyvéd fiatal feleségét, akinek Zöldi főfelügyelő a sőgőre. A mentők gyomormosás után a Rókusba szállították a fiatal asszonyt. Cseh Andrásné elmondotta, hogy az ügyvéd a vasárnapot rendszerint náluk szokták tölteni és a fiatalasszony, aki rendkívül ideges és állandóan csillapítókat szed, vasárnap délelőtt ugylátszik nagyfokú idegességében vett véletlenül többet a gyógyszerből.

Teljesen kizártnak tartja, hogy öngyilkosságot akart volna elkövetni. Vasárnap reggelre a fiatal asszony már sokkal jobban volt, hétfőn már el is hagyhatja a kórházat.

3 magyar állampolgárt zsarolás és hamis utlevél miatt letartóztattak Milánóban

Róma, július 13. A milánói rendőrség szombaton őrizetbe vette névtelen feljelentés alapján Vadnai Zsigmond magyar állampolgárt. A feljelentés szerint Vadnai

hamis utlevéllel érkezett Olaszországba.

Vadnai a rendőrségen előadta, hogy Milánóban élő magyar ismerősének, Berényi Rezsőnek tanácsára utazott Milánóba, -- hogy ott munkát keressen. -- Vadnai elárulta Berényinek, hogy hamis utlevele van, mire Berényi kijelentette, hogy fia, Berényi György elcsatja majd az ügyet. Másnap Berényi György Nauwirth Géza nevű barátjával együtt megjelent Vadnai lakásán és

megfenyegették őt, hogy ha nem fizet ki nekik azonnal 3000 lírát, feljelentik a rendőrségen.

Vadnai szorultságában 1.000 francia frankot adott át nekik és megígérte, hogy több pénzt is ad majd. A két fiatalember azonban ezt már nem várta be. Hanem Vadnait feljelentette a rendőrségen. Néhány órával később a rendőrség őrizetbe vette az ügy többi szereplőjét is. Berényi Rezsőt, Berényi Györgyöt és Nauwirth Gézát.

Az udvari ablakon ugrott be, az uccain ki a késsel hadonászó kikoszarozott udvarló, akit menekülés közben rendőrgolyó ért

Budapest, július 13. Rémuló sikoltozás és segélykiáltás hallatszott az este a Jász ucca 27. udvarán. Az egész ház összeszaladt. Az egyik földszinti lakásból kihírt Tanzer Mária háztartásbeli és összefüggéslen szavakat kiáltott. A háziak csak ennyit tudtak ki-venni:

— A kés!... A kés!...

Bevitték egy lakásba, megnyugtatták, mire elmondta, hogy 9 óratájban zörgetett régi udvarlója, Szép Albert kereskedő. A leány már hosszabb idő óta visszautasította Szép közeledését, de az egyre erőszakoskodott. Most is beugrott a lakás konyhaablakán.

Tanzer Mária ajtót mutatott neki, mire Szép belső zsebéből

nagy honyhakést húzott elő, a butorokat kezdte hasogatni, -- majd a leány sikoltozására

felemelt késsel rohant feléje.

A leány az utolsó pillanatban szaladt ki a folyosóra. A hangos kiáltást meghallották a szomszédos rendőrszobában és

futólépésben három rendőr sietett a 27-es házba. Mikor Szép a konyhaajtón át meglátta a rendőröket, bement a szobába, magára zárta az ajtót és kiugrott -- most nem az udvari, hanem változatosság kedvéért az uccai ablakon. -- Amíg a rendőrök a bezárt szobaajtót fészegették, elmene-kült. A Gömb ucca sarkán Dobay János rendőrfőnörszörmes-

ter meglátta a kuszálthaju, -- menekülő fiatalembert és nyomában messze a három rendőrt, eléje állott.

— Állj, vagy lövök! -- kiáltotta, előbb riasztólövést adott le, a második lövés már talált:

a golyó Szép combjába fúródott.

A fiatalember a golyóval a lábában még néhány száz métert futott és csak a Gömb ucca 86 előtt rogyott össze, véresen. Bevánszorgott az udvarba és a hátsó lépcső alatt bujt el. A rendőrök a vérnyomokból megállapították, hogy hol van, kihívták a mentőket és a Rókusba szállították. Amint lábra tud állni, átvisszik a főkapitányságra

A szabadtéri játékok ünnepélyes megnyitása a Carol II. sporttelepen

Szerdán és csütörtökön este 9 órakor:

AZ EMBER TRAGÉDIÁJA

EL KELL PUSZTULNIA AMERIKÁNAK

*A határtalan erdőirtás pusztává változtatja Amerikát.
Mit tesz Amerika a veszéllyel szemben?*

Az Északamerikai Egyesült Államok területét valaha óriási kiterjedésű erdők borították. A civilizáció fejlődése és a gyors iparosítási folyamat alaposan megváltoztatta ennek a hatalmas országnak az arculatát. Óriás városok, felhőkarcolókkal, gigászi ipartelepek, kiterjedt buza, kukorica és gyapotültetvények foglalták el a tomahawkos inidánok volt hazájának, az amerikai őserdőnek a helyét. Mindez — Amerikát gazdag országgá tette, olyan országgá, melynek több millioma van, mint a világ összes többi országainak együttvéve. De nincs kizárva, hogy ez a gazdagság veszítére lesz a korlátlan lehetőségek hazájának.

LASSU PUSZTULÁS

Amerika hirtelen akart megazdagodni s hogy ezt a célját elérje — nem volt tekintettel semmire. A vidék maga olyan gyorsan változott a yenkik kezé alatt, hogy ennek beláthatatlanul káros következményei lehetnek.

A nyugtalanító hírek mind nagyobb számban érkeznek az Egyesült Államokból. A híradásokból egy fantasztikusnak tűnő kép bontakozik ki. Amerikát az a veszély fenyegeti, hogy lassan, de feltartóztatlanul pusztasággá változik.

Az utóbbi évek folyamán mind gyakrabban olvashatunk arról, hogy Amerikában óriási méretű árvíz-katasztrófák voltak, hogy pusztító szárazság uralkodott, hogy hatalmas szélviharok homokkal — árasztották el a termékeny földterületeket és a városokat.

A szakember ezeket a jelenségeket a föld eróziójára vezeti vissza, vagyis arra a tényre, hogy ezt a termékeny föld-

réteget, amivel a természet a sziklatalajt évezredek folyamán beborította, a szél és a víz újból eltávolítja és elsdorja. Az erózió folyamatának a veszélyeit csak az 1933—34-es hatalmas hó- és homokviharok idézték az amerikai közvélemény figyelmébe.

TIZENKETTEDI RÉSZE A MEGMŰVELT TERÜLETNEK

Ez alatt a két év alatt a megművelt területek egy tizenkettede semmisült meg.

A múlt évben újból viharok dühöngtek, amiket még pusztítóbbakká tette a tény, hogy nagy szárazságtól kísértve jelentkeztek. A viharok a 48 amerikai tagállam tiz leggazdagabbjában pusztítottak. Itten az ugynevezett monokultúra divott, vagyis a nagybirtokosok csak egyetlen gabonafajtát termeltek, váltás nélkül. Ez a gazdálkodási rendszer, amely nagytömegű termelést tett lehetővé, nem kötötte le a prérók földjét és így porrá változtatta, amit a szélviharok messze elsöpörtek az ország fölött. Erről az eseményről az állami földvizsgáló hivatal főnöke így nyilatkozott: „Ha a nyugatamerikai farmok földje por alakjában Bostonba, Baltimoreba, Délkarolinába és a többi keleti államokba kerül, akkor a nyugati farmokat sohase tudjuk többé gazdaságilag kihasználni”. Érthetővé válik ennek a kijelentésnek a borulátása, ha tekintetbe vesszük, hogy a természetnek négyszáz évre van szüksége ahhoz, hogy két centiméter vastag termékeny talajt alkosson, holott a gabonaművek termeléséhez legalább

is 16 centiméter mély, humusz rétegre van szükség.

ADJÁTOK VISSZA AZ ERDŐT A FÜLDNEK!

Az ember önkéntelenül felveti a kérdést: Vajjon Amerika, melyet mi mindig istenáldotta országnak gondoltunk, mostoha gyermeke a természetnek, hogy mind gyakrabban ki van téve az ilyen katasztrófáknak? Nem, ebben

nem a természet, hanem az ember a hibás. A józan szakemberek egybehangzó állítása szerint az utóbbi években tapasztalható pusztulásnak az a rablógazdálkodás az oka, amit évtizedek folyamán az erdőkkel folytattak.

Fogalmat alkothatunk magunknak arról a rablógazdálkodásról, amit az amerikai erdőkkel folytattak, ha tekintetbe vesszük, hogy 1920-ban — kétszerannyi erdőt irtottak ki az Egyesült Államokban, mint amennyit természetes szaporulatuk kitett. —

Mit tesznek Amerikában, hogy az itt ecsetelt veszéllyel szembeszálljanak? Északról délre, — az összes államokon keresztül — hatalmas erdőövet ültetnek, amely 1600 kilométer hosszú és 160 kilométer széles lesz.

Elgázolta a vonat az utépitő gőzhengert

Székesfehérvár, július 13. Vasárnap reggel Fővénypusztán közelében, a Tapolca felé vezető vasútvonal kereszteződésénél a javítás alatt álló úton egy gőzhenger simította az utat.

A gőzhenger gépész nem vette észre a Börgöndrői Szabályozó tartó teher-

vonatot, amely elkapta a vasuti átjárónál áthaladó gőzhengert.

A 10 mázsa súlyú gőzhenger kétszer megfordult és az árokbába zuhant. Oláh János gépész eszméletlenül terült el az összetört gőzgép alatt. Súlyos állapotban a székesfehérvári kórházba szállították.

Gázzal megmérgezte magát

egy postafőellenőr 17 éves lánya

Budapest, július 13. Tegnap délután a Tömő ucca 23-c második emeleti folyosóján rémülten rohant végig a ház egyik lakója, Kamarás Róbert postafőellenőr.

— Segítség! Azonnal hívják a mentőket!... A leányom gázzal megmérgezte magát... Az előszobában eszméletlenül súlyos gázmérgezéssel feküdt a postafőellenőr 17 éves, szép

szőke kisleánya, Kamarás Moirén Rózsi — aki fogadott lánya a postafőellenőrnek, ezért visel kettős nevet — kiment a konyhába hogy ott rendet csináljon. Negyedórával később apja el akart menni hazulról és mikor belépett a konyhába hogy lányától elbucsuzzék, rémülten látta, hogy eszméletlenül fekszik a kocka padlóján.

BUDAPESTEN KERESIK a klagenfurti muzeum betörőit

Tegnap a klagenfurti rendőrség rádiogramot továbbított Európa valamennyi rendőrségének s különös nyomozókkal kérte fel nyomozásra a budapesti főkapitányságot. Klagenfurtban néhány nappal ezelőtt ismeretlen tettesek elrejtőztek a muzeumban, ahol 300.000 leírt értékű műtárgyakat, festményeket kelyhekkel, régi arany

evőeszközöket szedték össze, majd álkulccsal fölfeszítették egy oldalajtót és az éjszaka folyamán megszöktek. Az egyetlen nyom, amit a betörők maguk után hagytak:

egy magyar újság és ezért tartja valószínűnek a klagenfurti rendőrség, hogy a tettesek Európa valamelyik országából származnak.

Transilvániaiak szállodája Pesten a

„METROPOLE“

Rákóczi-ut 58.

150 modern, kényelmes szoba. — Valódi transilvániai Flekken különlegességek. — A sörözőben Csóka Feri tempós cigányzenekara. — A télikertben — Virány-jazz. — Tánc Sebő Miklós énekel.

Tüntettek a sztrájkolók Párisban

Csendesen véget ért a párisi kávéházi sztrájk.

Amerikában is véres összecsapások voltak

Páris, július 13. A szállodai és kávéházi sztrájk alig változtattak Páris megszokott városi képén. Ugy a Quartier Latin-ben, mint a főutvonalakon csak egyes kávéházak vannak bezárva, de az asztalokat továbbra is kinthagyták a teraszokon, ahová leülhetett a közönség.

A legtöbb nagy kávéház a tegnapi néhányórás sztrájk után ismét megnyitott és teraszai zsúfolva voltak közönséggel.

A sztrájkmozgalom vidéken sem vert nagyobb hullámokat, annál is inkább, mert majdnem mindenütt bevezették a munkaadók a 40 órás munkahetét. A békéltető tárgyalások

a hatóságok vezetése mellett a jelen pillanatban is folynak és valószínűleg

holnapra már nem is fognak Párisban beszélni a sztrájk-ról, amelyet eddig is főleg csak külföldön nagyítottak fel.

Páris, július 13. A párisi vendéglőipari sztrájk vasárnap tüntetésekre vezetett. A tüntetők bevették több ablakot és kirakatot.

Newyork, július 13. Az amerikai Ohio államban az egyik gyár sztrájkoló munkásai és a rendőrség között véres összecsapásokra került a sor. A rendőrök előbb könnygázt gázt használtak, majd a géppuskákat vették igénybe.

Víz borította el a vasuti pályát Alba Iulia környékén

ALBA-IULIA, július 13. Az Alba Iulia környékén az utóbbi napokban az esőzések következtében a vasuti pályatestet víz borította el. Az Alba-Iulia-Zlatna vonalon Zlatna és Feneş állomások között a közlekedés megszakadt. A víz elsodort egy hidat is.

Egy postaszolga öt lövéssel leterítette

Kovincsi Uros aradi szerb esperes hugát majd utána öngyilkosságot követett el.

A főesperes ünnepi mise közben értesült a tragédiáról

Arad, július 13. Ma délelőtt a görög keleti szerb templomban Péter és Pál napja alkalmából ünnepi nagymise volt. A misét Kovincsi Uros főesperes végezte, a templom zsúfolásig megtelt és a hívők között ott volt a lelkes két testvéröccse is: Kovincsi Milán csendőrnagy a jugoszláv hadseregben és Kovincsi Momcsilo, aki községi jegyző Jugoszláviában. A három Kovincsi fivér évek óta mindig összetalálkozik Péter és Pál napján Aradon, amely mindnyájuk szülővárosa. Fél 12-kor egy izgatott férfi sietett a templomba s kihívta Kovincsi Milán őrnagyot az udvarra, ahol közölte, hogy szörnyű telefonértesítést kapott Nagybecskerekéről. A rövid jelentés anynyit közöl csupán, hogy

özevgy Gavricsné, Kovincsi Lyubica ottani pósti tisztviselőnő, a három Kovincsi fivér hugát ma reggel meggyilkolták.

A szertartás egy rövid szünetében azután megmondották az esperesnek is, hogy hugát szerencsétlenség érte de elhallgatták előtte a borzalmas valóságot.

Kovincsi Uros felzaklatott, idegállapotban folytatta tovább a szertartást, azonban nyugtalanságát észrevették a hívők is s rövidesen szájáról-szájra járta a híradás,

hogy a szeretett pap családjában valami véztes esemény történt.

A nagybecskereki rendőrség a vizsgálat adatai alapján most már tisztázva van a megrázó tragédia. Özevgy Gavricsné, Kovincsi Lyubica, akit 36 éves korában ért utól a halál, 16 éve lakik Nagybecskereken és hosszú ideje alkalmazottja már az ottani postának, ahol főtisztviselői rangra emelkedett. A rokonszenves és mindenki által becsült asszony, ma reggel rendes szokása szerint bejött hivatalába, nyugodtan végezte munkáját. Kilenc óra tájban előtte termelt Slavko Radics postaszolga, aki hirtelen revolvert rántott

elő és mielőtt bárki megakadályozhatta volna, közvetlen közlől többször

Kovincsi, Lyubica-ra lőtt. Slavko Radics ezután, mielőtt hozzáérhetek volna, maga felé fordította a revolvert s több golyót a testébe lőtt, azután lezuhant a földre.

A tragédia előtt mindenki érthetetlenül áll, mert senki sem tudja elképzelni, mi indította a postaszolgát véztes tette elkövetésére. A rendőrség megindította a nyomozást a kettős dráma hátterének felderítésére, azonban eddig még nem sikerült világosságot deríteni a gyilkosság s öngyilkosság okára.

A gyilkos legények

a vonat elé fektették áldozatukat, hogy öngyilkosság látszatát keltsék

Chişinău, július 13. Három héttel ezelőtt a város közelében a vasuti pályatesten Vasile Marzacu fiatalember özszerencsolt holttestére akadtak. A hatóságok azt hitték, hogy öngyilkosság történt és megadták a temetési engedélyt. Tegnap feljelentés érkezett a rendőrségre, hogy Vasile Marzacu nem lett öngyilkos, ha-

nem Grigore Trifan és Petre Mucu nevű legények ölték meg azután a holttestet a vonat elé fektették. A gyilkosság oka az volt, hogy Marzacu és Trifan ugyanazon lánynak udvaroltak.

A rendőrség kérdésére a két fiatalember zavaros válaszokat adott. Letartóztatták őket. Egyben elrendelték a holttest exhumálását.

Feljegyzésre érdemes

hogy az oradeai munkatügyi inspektor ur nem engedte az egyik szakszervezet kollektiv szerződésébe belevenni, hogy ugyanabba az üzembe nem vehetnek fel szervezett és szervezetlen munkást. Az inspektor ur véleménye szerint ez sérti a munka szabadságát. Az viszont talán emberi jogom, hogy azzal dolgozzam együtt, akivel én akarok. Ha nem teszik, jogom van elmenni. Ami pedig a személynek joga, azt megteheti a jogi személy is, vagyis a szakszervezet. Az inspektor ur, nyilván jóhiszemű állásfoglalása a munka szabadsága mellett mindenképpen téves. Téves a jog és téves az általános emberi szempontból. Szakszervezeten kívül munkát vállalni, kalózkodás. Miért nem ismeri ezt az inspektor ur? Ha iparos kilép az iparkamarából, ha visszaadja az iparát, ha a közös terheket nem vállalja iparostársaival, ha a közösség nélkül akar dolgozni, akkor kontár a neve. Nemcsak megveti, hanem bünteti is a munkatügyi inspektor ur. Miért nem teszi meg ugyanezt a kontár munkással? A munka szabadságának elvét miért nem alkalmazza a kontár iparosra is? Attól tartunk, hogy az inspektor ur itt az objektivitás rovására tett meg egy lépést.

Veszek
ócska olmot
Cim a kiadóban

APRÓHIRDETÉSEK

Az apróhirdetés ára szavanként 2 lei. A legkisebb hirdetés 10 szóig 20 lei.
A rumba-igazoló jegy szelvényei ellenében 10 szavas apróhirdetést 10 leiért közlünk.

POSTA

Komoly, jeligére levél van a kiadóban.

ÁLLÁS

Iosia telepen lapkihordót keres a Friss Ujság bevezetett állandó helyre. Jelentkezni a kiadóhivatalban.

Szövő lányokat és kifizető lányokat felvesz az „Elan” szövőde. Str. Saguna 5. 2281

Lapkihordót Oradea területére bevezetett helyekre fix fizetéssel és mellék jövedelemmel a kora esti órákra azonnal felvesz a Friss Ujság. Gyakorlattal bírók és nyugdíjasok előnyben. Jelentkezni a kiadóhivatalban.

Megbízható bejáró takarító nőt keresek azonnalra. Str. Nic Iorga 21 II em. 20 számú ajtó. 2296

Munkás leányok és kifizető fiú felvétetik Str. Negulescu 30. Granaria. 2295

Varni tudó fiatal lányokat vasaláshoz, ügyes fiatalemberket munkásnak felvesz Végh festőde Str. Crinului 5. 2293

Kifizető fiút nagyobb azonnal felveszek. Duna bodega, Reg. Carol No. 1. 2291

Tejkihordó, ki írni olvasni tud, felvétetik. Str. Nicu Filipescu 21 Goldfeder. 2292

Tanulók és tanulóleányok felvétetnek augusztus 1-én a Klein kalapgyárban. 2294

Jómegjelenésű intelligens ügynök akvizíciós munkára, privát házak látogatására, garantált legkevesebb 4000 lei havai jövedelemmel felvétetik. — Cim a kiadóban. 2022

Ön beförő és tolvaj

ellen védi házat, ha „Argus” zárbiztosítót vesz. Minden zárhoz alkalmas. — 1 db. 35 lei. — Főlerakat: **Stern József vaskereskedés** Oradea, Piața Mihai Viteazul 2. Telefon R. 92. — Vidékről az összeg beküldését bélyegeken kérem.

VÉTEL-ELADÁS

Egy hold szőlő, gyümölcsös, ujonnan épített lakóházzal, térméssel együtt eladó. Értekezni Str. Bratianu 49. 2275

Fűszer, csemegét, kitűnő házi szappant legolcsóbban vásárolhat Balázsnál, Str. Alexandri 34. 2297

Cukrászoknak tortalap, papírtálca, mignon papírok, papírszalvéták nagy választékban a legolcsóbban Pásztor Ede cég papíráruházában. 7040

LAKÁS

Keresünk központban 2 szoba, fürdőszobás, modern lakást november 1-ére. Címet a kiadóba „Jó lakó” jeligére. 2197

Egy szoba konyha azonnalra kiadó. Str. Wilson 14. 2256

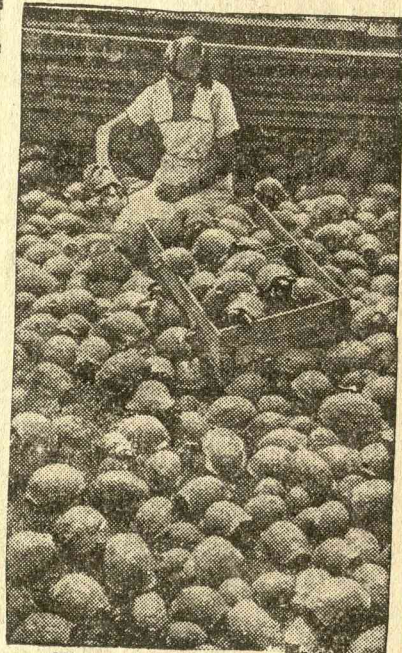
Odorheiu sarokházban üzleti helyiség lakással kiadó. Str. Pr. Niculae 5. Laiber. 2277

Rádió műsor

CSÜTÖRTÖK:

București: 7.30: A reggeli műsor közvetítése 10.30: Hírek árfolyamhírek és vizállásjelentés 13: Gramofonlemez 13.25: Sport híreknek adása 13.40: Gramofonlemez 14.15: Hírek közvetítése 14.30: Gramofonlemez 15: Hírek 16.45: Előadás. 19: Jordachescu zenekar 20.15: Felolvasás 20.45: Csak Radio România: Gramofonlemez. Csak București: Borneanu Aurél énekel Mozart: Don Juan — ária. Goldmark: Sába királynője — dal. Eliade: Kivánság, Erdőben 21.10: A két állomás együtt: Kis rádiózenekar a Daia énekkarral 22.45: Vendéglői zene.

Budapest I. 7.45: Torna Utána: Gramofon 8.20: Értrend 11: Hírek 11.20 és 11.45: Felolvasás 12.10: Vízjelzőszolgálat 13: Déli harangzó 13.05: Postászenekar 14.30: Ország Tivadar hegedű 17.15: Befőzési tanácsadó 18: Dr. Paul Lorenzi énekel 18.30: „Német gyarmatigények” 19: A 2. honvédegyalozzred zenekara — 19.25: Párbeszéd 20: Hanglemez. — 20.50: „Árva László király” Szomorujáték 22.40: Külügyi negyedóra 23: Huszonégytagú cigánygyerek zenekar 23.15: Hírek 24: Szalonzene 1.05: Hírek külföldi magyarok számára.

Teknős béka-farm

SPORT

Miért fáj a „Curentul”-nak

hogy KOVÁCS a román válogatott kapitánya?

Érdekes levélváltás folyt le a Curentul és Filip Iustin a CAO ügyvezető elnöke között. A Curentul ugyanis, a lengyel — román nagysikerű mérkőzés után, miután Kovács, a csapat új csapatkapitánya remek játékkal rukkolt elő, támadólag lépett fel és nehezményezte, hogy a csapat kapitányává egy magyar játékost neveztek ki. A Curentul elfelejtkezett arról, hogy Kovács a válogatott legrégibb játékosa, aki csaknem egy évtizede harcol minden tudásával és igyekezetével a válogatott színeért és most, amikor pazarabbnál pazarabb teljesítményekkel lepi meg a közönséget — sem állja meg támadni a csapatkapitányi tisztesség miatt.

Filip Iustin a CAO ügyve-

zető elnöke levelet intézett a Curentulhoz. Csodálkozik, hogy kifogás merülhet Kovács, — a csapat legrégibb, legelkesőbb tagjának — a csapatkapitánysága ellen. Indokolásul azt is felhívja Filip Iustin, hogy Kovács édesanyja román. Helyesebbnek tartaná, ha a lapok nem ilyesmivel foglalkoznának hanem rajta lennének, hogy a csapat nem román nevű játékosainak a nevét romanizálják.

A Curentul válaszában kijelenti, hogy igaz, hogy Kovácsnak az anyja román, de az apja magyar. A névroánosításra vonatkozólag pedig azt írják, hogy kisebbségi játékosok neveinek románosítására nincs szükség.

A PAPBÓL LETT PILÓTA

elmondia magassági világrekordjának történetét

London, július 13. Adam angol repülőhadnagy 29 éves rugalmasságával hamar kiheverte magassági világrekordjának fáradalmait. Két órát és 15 percet töltött a levegőben,

16.700 méter magasra emelkedett

és több mint 600 méterrel javította meg az olaszok múlt hónapban felállított, hivatalosan még el nem ismer eredményét.

Amikor gépe földet ért, lecsavarta oxigénsisakját és azt mondotta:

— Azt hiszem, mégis sikerült...

Arra a kérdésre, hogy tett-e neki a nagy teljesítmény, csodálkozva vont vállat:

— Parancs, az parancs. Ha újra utasítást kapok, újra megteszem.

Magáról a repülésről ezeket mondotta:

— Hajnalban indultam. Az ég felhős volt, az első félóra után többé

nem láttam a földet.

A felkelő nap a szemembe süttött, teljesen árnyékba borította műszereimet, amelyeknek így sokáig nem vehettem hasznát. Mégsem váltóztattam irányt, mert ki akartam használni a szelet.

— Ötvenezer láb magasságban voltam, amikor

ijesztő recsenést hallottam a fejem fölött.

Oxigénsisakom úgy van szerkesztve, hogy felfelé nem tudok nézni. Egész idő alatt izgatott a dolog. Csak leszállás után derült ki, hogy a nagy hidegtől — a hőmérő mínusz 47 fokot mutatott — megre-

pedt a pilótaülés teteje. Baj szerencsére nem lett belőle.

— Amikor rekordmagasságot értem el, elállítottam a motort, de

a gép egyszerűen nem volt hajlandó leszállni:

csendesen lebegett az űrben. Nagynehezen sikerült orrát a föld felé fordítanom, motor nélkül értem földet. Az oxigén sisak és a buvárruha hibátlanul működött.

Adam pilótahadnagy eredetileg papnak készült, özvegy édesanyjával lakik, aki elől eltitkolta vakmerő kísérletét.

Hamis fontokat akart beváltani egy párisi bankban a „császár fia”. Az egyik párisi bank pénztárlakánál az elmúlt napokban egy kifogástalanul öltözött fiatalember jelentkezett aki arra kérte a szolgálatos pénztárost, hogy a nála lévő angol bankjegyeket francia pénzre váltsa be. A pénztáros hamarosan megállapította, — hogy a bankjegyek hamisak és a rendőrséget értesítette. Ekkor az ismeretlen fiatalember megugrott, de néhány órai keresés után a bankkal szomszédos épületben elfogták. Vállalkozása során kijelentette, hogy mindössze a szerencséjét akarta kipróbálni. Hubert Becceve nevet mondott be, kijelentette, hogy nem vall nemzeti szocialista elveket és személyére vonatkozólag még elmondotta, — hogy nem más, mint Vilmos német császár fia. A „császár fiát” a törvényszéki orvos elf vitték elmeállapotának megvizsgálása céljából.